



## PERIÓDIC ARTÍSTIC QUINZENAL

### SUMARI

#### GRAVATS

Dibuix pera 'l cartell del *Sanatori del Dr. Abreu*, per R. Casas.

*L' Istiu*.—Fragment de la decoració del menjador de Càn Casas.

*Molinera de la Galette*, dibuix original de R. Casas.

*Revenedora de tickets*, dibuix original de R. Casas.

#### TEXT

*De l' influencia en literatura*.—Conferencia feta á la «Libre Esthétique» de Brusseles, per André Gide.

*L' Istiu*, per Joan Maragall.

Els dibuixos d' aquest número.

PEL & PLOMA à Paris.

### Preus de subscripció anyal

Barcelona: 7 pessetes ★ Fora: 8 pessetes ★ Unió postal: 10 pessetes

#### Estudi i redacció

96, Passeig de Gracia

#### Imprempta i administració

5 & 7, Sant Agustí

BARCELONA - GRACIA





## ESTABLIMENT TIPOLITOGRAFIC

SEIX

SANT AGUSTÍ, 1 á 7 — BARCELONA - GRACIA

Telefón n.º 3541

Apartat de correus n.º 121

Impressions tipogràfiques i litogràfiques, separades ó combinades á l' en-gros —  
Treballs tipogràfics en colors pera periòdics il·lustrats — Impressions de fantasia  
am relleus — Impressions ràpides, pera 'l comers

★ ★ Tricromía i altres procediments moderns ★ ★

Jocs de CARTES  
**COMAS**

FÀBRICA DE JOCS DE CARTES

DE  
**A. COMAS, S. en C.**

Sucs. de S. COMAS i RICART

Casa fundada en 1797

Marques El Ciervo i Manoc.—Únics productors i  
depositaris de les marques El León, de l' antiga  
casa SAMSÓ i El Periquito, de la casa MASSO

Ronda de Sant Pere, 4 Barcelona

Telefón 1708

LES ENFERMETATS DEL  
**ESTOMAC**

dispepsies, gastralgies, digestions dolentes, vomits, inapetència,  
còlics, restrenyiment, convalecències difícils, vomits de las emba-  
raçades, etc., etc., se curen sempre am l'

**INGLUVINA GIOL**

Farmacia GIOL, Passeig de Gracia, 24 — Barcelona

MARQUETERIA I CALATS

d' A. MIRANDA

Sucsesor d' A. Ciriquián i J. Solar

Plassa de Santa Agna, 4 - Barcelona

Màquines, serras, dibuixos, fustes i eines pera la marqueteria, accesso-  
ris pera sa montura i diposit de tota classe d' adornos.—Fàbrica de moble-  
rústics i de bambú.—Especialitat en cistells pera flors i fruites.—Cata-  
lec il·lustrat, de marqueteria, el més important fins al dia, á 30 céntims



Número corrent: 10 cénts.

atassat: 25

Catalunya: Trimestre, 1'50 ptes.; un any  
6 pessetes.  
Altres regions d' Espanya: Mitj any, 4  
ptes.; un any, 7 pessetes.  
Extranjer: Un any, 8 pessetes.

Perfumería Fina

SAVONS

DE

TOCADOR

RENAUD GERMAIN

BARCELONA

REPRODUCCIONS

ARTÍSTIQUES

P. BONET

Aribau, 13 & 15 BARCELONA

Autotipies, fotogravats, fotolitografia, fotocromia, etc., etc.



# Pèl & Ploma



Dibuix pera 'l cartell del SANATORI DEL DR. ABREU, per R. CASAS





## DE L' INFLUENCIA EN LITERATURA

Conferencia feta á la "Libre Esthétique" de Brusseles

Senyoras i senyors:

Vinq á fer l' apologia de l' *Influencia*.

S' admet generalment, qu' hi han influencies bones i dolentes. No vui encarregar-me de distingir-les. Tinc la pretenció de fer l' apologia de totes les influencies.

Crec qu' hi han *influencies* excelents, que no semblen tals als ulls de tothom.

Me sembla qu' una influencia no es ni bona ni dolenta d' un modo absolut, sino sencillament en relació del que la reb. Me sembla també, que hi han temperaments dolents pera 'ls que tot es desgracia i á n' els que tot fa mal. D' altres, al contrari, pera 'ls que tot es bon aliment, com si cambiessin els palets en pá; Goethe deie: «Devoraba TOT el que Herder volie ensenyarme.»

La conferencia tractará primer de l' influencia; en según lloc, del influidor.

Goethe en les memories, parla amb emoció d' aquells temps de la seva joventud durant els quals tenie la sensibilitat tant exaltada, que passejant per el camp, era prou un cant, una frisança, el més petit raig ó sombra pera modificarlo d' un modo real. Am delicia sofria la més fugitiva influencia.

Si vos he recordat aquest passatge de Goethe, es perque voldrie parlar de *totes* les influencies, tenint cada una la seva importancia i sent de moltes classes. Les que s' ofereixen de primer, son les més vagues i naturals i en últim lloc les dels homens i de les obres dels homens; guardo aquestes pera l' últim, perque son aquelles que son més difícils de tractar i contra las que més se prova de protestar. Com també vui parlarne d' aquestes *influencies* discutides, he de preparar l' apologia lo millor possible, es á dir: poc á poc.



No es possible que l' home se sustregui á les influencies; l' home més reservat, el més tancat en sí mateix, encara 'n sent. Les *influencies* poden ser més fortes, com menos abundoses siguin. Si no tinguessim res pera distreurens del mal temps, estariem inconsolables á la més petita pluja.

Es tant impossible imaginar un home completament fora de totes les influencies naturals i humanes, que quant s' han presentat héroes que semblaven no deurer res á les influencies exteriors,—per resultar els seus actes incomprendibles als profans,—á n' aquets homens se 'ls creie sota l' *influencia* dels *astres*, per ser impossible imaginar res humá que sigui complertament, profundament, esencialment espontani.

Jo crec que s' pot dir en general, que 'ls que tenien la gloriosa reputació de no obeir més qu' á la seva estrella, eran aquells sobre 'ls qu' obraben més aviat les influencies d' elecció que les influencies generals; es á dir d' aquelles qu' influeixen sobre tot un poble ó almenys sobre tots els habitants d' una mateixa ciutat.

Ja tenim, doncs, dugues classes d' *influencies*: les influencies comunes á tots i les influencies particulars; las que tota una familia, un grupo d' homens ó tot un país plegat, reb; las que dintre la seva familia, en la seva ciutat, en el seu país, un home sol reb únicament;—voluntariament ó no, conscient ó inconscientment, escullintlas ó essent l' *escullit* de les influencies.—Les primeres tendeixen á reduir l' individu al tipo comú; les segones á oposar l' individu á la collectivitat.—Taine s' ocupá casi exclusivament de les primeres, perque satisfieien el seu determinisme millor que les altres...

Mes com no pot inventarse res de nou pera *un tot sol*,—aquestes influencies que jo anomeno personals perque separen la persona que les sofreix l' *individu*, de la seva familia i de la seva societat,—poden ser també las que l' acostin á un cert desconegut que les sofreix ó les ha sofertes. Aixís se formen noves agrupacions, noves families, amb els llurs membres molt separats; aixís teixeix nous lligams, funda parenteles i pot empenyer al mateix pensament un home de Pekin i jo mateix i á través del temps junta Jammes á Virgili.

Les *influencies comunes* son á la forsa les més *grosseres*,—no es pas per casualitat que les paraules *grosser*, *comú* i *vulgar* son si fá ó no fá sinónimes.—Casi 'm donarie vergonya de parlarvos de l' *influencia* de l' alimentació, si Nietzsche, potser paradoxalment, no pretengués que la beguda té una influencia considerable en les costums i en els pensaments d' un poble en general; que 'ls Alemanyans per exemple, bevent cervesa se priven per sempre més d' aquella lleugeresa, d' aquella acuitat d' esperit que Nietzsche vol trobar en els que beuen ví.

Repeteixo que com menos grossera sigui una influencia, més pot obrar d' una manera particular. Per xó l' influencia del temps i la de les estacions, encara qu' obrin sobre les grans multituts aplegadas, les treballa més delicada i nerviosament provocant reaccions molt diferents.—Aixís veiem que mentres un home s' extenua per l' acció de la calor, un altre s' exalta. Keats no més treballaba bé á l' estiu; Shelley no més qu' á la tardor. Diderot deie: «El meu esprit s' enboigeix si 'ls vents son forts.»

L' *influencia* d' un clima deixa de ser general i per xó s' torna sensible, quan el que la sofreix se troba á l' estranger.—I ja som á les influencies particulars que per dir la vritat, son les úniques que tenen el dret d' ocuparnos.

Quant Goethe arribant á Roma va exclamar: «*Nun bin ich endlich geboren!*» Al fi he nascut... Quan digué en la seva correspondencia qu' en entrant á Italia l' hi va semblar tenir conciencia d' ell mateix i *existir*... no podem fer altrament que considerar l' *influencia* d' un país estranger com una de les més importants. Es además, una *influencia d' elecció*; vui dir qu' apart d' algunes escepcions desgraciades, com son els viatges forçats i 'ls desterrors, s' esculleix generalment el país ahont se vol viatjar, i el sol fet de triarne un, ja prova que s'está un xic *influit* per ell. El determinarse per anar á un cert país, es precisament perque se sab que s' en rebrá la seva influencia; perque s' espera i s' desitja aquesta acció.—Y al ferho, s' esculleixen precisament els llocs que més poden influirnos.—Quan en Delacroix va anar al Marroc, á ben segur no ho feu pas pera esdevenir *pintor orientalista*, sino per la comprensió que tenie d' harmonies més vives, més delicades i més subtils; va anarhi pera *pendrer conciencia* més perfecta d' ell mateix, del gran coloriste qu' era. També sento casi vergonya de citarvos el mot de Lessing, comentat per Goethe en les seves *Afinitats electives*; es tant conegut que fa somriurer: *Es wandelt nieman unbestraft unter Palmen*. Pot tra-



duirse imperfectament dihent que *ningú pot passejarse impunement sota les palmes*.—Què vol dir aixó—en llenguatge corrent—sino que per més que se surti de la llur ombra ja no pot tornar-se al estat d'abans?

Jo llegeixo un llibre; i després de llegir-lo, el tanco i'l deixo en un prestatge de la meua llibreria;—mes en aquest llibre hi ha una paraula que no puc oblidar. Sempre més, ja no soc el mateix qu'ere abans de coneixer-la.—Encara qu'oblidi el llibre en el qu'he llegit aquesta paraula; encara que ja no'm recordi d'habera llegida, fins en el cas en que no se'm presenti á'l esperit més qu'imperfectament,—no hi fa res!—Ja no puc jo tornar á ser el qu'era abans d'habera llegit. ¿Cóm s'explica aquest poder?

Aquesta potencia vé d'haberme revelat aquella paraula, una part de mi mateix que me era desconeguda; pera mi, no ha sigut més qu'una explicació,—si! una explicació de *mi mateix*.—S'ha dit moltes vegades que les influencies obren per semblansa. S'han comparat á una mena de miralls que 'ns ensenyen no'l que som efectivament, sino'l que som d'una manera *latent*.—*Aquest germà interior que tú no ets pas encara*, ha dit l'Henri de Regnier.—Encara les compararé més exactament á n'aquell príncep d'una obra de Maeterlinck que desperta princeses; quantes ensonyades princeses portem en nosaltres ignorant-ho, qu'esperen qu'un contacte, un acord, una paraula les desperti!

Què se m'endona després d'aixó, de tot lo que apreng per el cap i'l que recordo am grans esforços de memoria?—Instruintme puc acumular pesants tresors; una riquesa amoninadora, una fortuna que té el seu valor com instrument, pero que mai se compenetrará am mí.—L'avaró deixa el seu or en una caixa de ferro, mes un cop tancada, es com si fos vuida.

Aixó no passa am l'intima coneixensa, qu'es més abiat un reconeixement barrejat d'amor; el sentiment d'un parentiu trobat.

A Roma, aprop de la solitaria tomba de Keats, quan vaix llegir els seus admirables versos, com la vaig sentir aquesta dolça influencia, deixant-la penetrar en el meu esser, tocant-me, reconeixent-me i emparentant-se amb els meus pensaments més incerts, més dubtosos.—Fins al punt en que quant malalt exhalava en l'*Oda al rosinyol*: *Oh! qui'm donará un glop d'un vi—molt temps refredat dins la terra profunda—d'un vi que fassi com Flora i la verdor dels camps, la dança i les cançons provençals, i la joia que crema'l Sol?—Oh! ¿qui'm donará un vas ple del calent Mitjorn?* Al llegir-ho'm semblava que sentie la queixa sortir dels meus mateixos llavis.

L'educarse i deixondarse en aquest mon, sembla que sigui anarse trobant noves parenteles.



Sento qu'habem arribat al punt sensible—perillós—i que prompte será difícil i delicat seguir parlant.—Ja no's tracta d'esmentar les influencies naturals, sino de les que podríem anomenar *humanes*.—¿Cóm podrém explicar que mentres l'*influencia* ens ha semblat un encertat medi d'enriquirse personalment,—ó al menys com una vareta màgica que 'ns feie descobrir riqueses en nosaltres mateixos,—cóm podrém explicar que bruscament ens posem á la defensiva i tinguem por, sobre tot en els temps actuals, fins al punt de desconfiar?—L'*influencia* en aquet cas se considera com una cosa nefasta, com una malura, com un raquitisme, com un atentat contra nosaltres mateixos qu'enclou un crim de lesa-personalitat.

Es que precisament avui en dia, fins sense fer professió d'individualisme, pretenen tots tenir una *personalitat* propia. Aixís que 'ns adonem qu'aquesta personalitat ja no es molt forta, aixís que á nosaltres ó als demés, apareix com un xic indecisa, titubejant ó feble, la por de perdre-la ens persegueix i sofrim el perill d'amargar les nostres fruicions mes reals.

La por de perdre la personalitat!!

En el nostre benaventurat mon de les lletres, habem pogut veurer moltes pors de fit á fit; la por de lo nou, la por de lo vell, darrerament, la por de les literatures estrangeres, etc.... mes de totes, la por mes lletja, la mes redícola, la mes poca solta, es ben bé la por de perdre la personalitat propia.

Un jove *literat* (que no anomenaré perquè no alabo) me deie: *No vui llegir res de Goethe. No'l vui llegir, perquè podria impressionarme.*

Es precis haber arribat á un extraordinari nivell de perfecció, pera creurer que no's pot canviar mes que per ferho pitjor!

La personalitat d'un escriptor, aquesta personalitat delicada, cuidada, aquella que's té tanta por de perdre,—no perquè's cregui preciosa, sino perquè se la suposa sempre á punt de perdre,—consisteix massa sovint en *no haber fet* aquesta cosa ó aquella ó la de mes enllá.—Es lo que podrie anomenarse una personalitat *privativa*. Perdre-la, es tenir ganas de fer lo que s'habia quedat en no probar de fer.—Fa cosa de deu anys, va veurer la llum un volum de noveletes titulat per l'autor: *Quèntos sense què ni qui*. L'autor s'habia construït una mena de manera d'originalitat, un estil especial, una *personalitat*, no empleant mai un prenom conjuntiu. (Con si els *que* i els *qui* no continuessint existint!)—Quants autors i artistes hi han, que no tenen altra personalitat, i que'l dia en que consentissin á emplear el *que* i el *qui* se confondrien sencillament amb la massa banal i extraordinariament plena de gradacions de l'humanitat!

Am tot, es precis confessar que la personalitat dels mes grans homens, está composada de totes les seves incomprendions, l'accentuació de les seves imatges, exigeix una limitació violenta. Cap gran home, no'ns deixa d'ell mateix una imatge vaga, sino moltes precises i ben definides. Se pot dir fins á cert punt, que les seves incomprendions, son la *definició* d'un gran home.

Que Voltaire no haigi comprés la Biblia i que's rigüés de Pindar, no dibuixa bé la figura del gran escéptic com farie'l pintor qu'al traçar el contorn del rostre l'hi digués: no passarás d'aquí?

Que Goethe, el mes intel·ligent dels homens que no haigin comprés á Beethoven,—Beethoven que després d'haberli fet sentir la fantasia en do sostenido menor (la que's coneix amb el nom de *Sonata á la lluna*), va dir á Goethe que permaneixie fredament silenciós, el següent apostrof d'engunia: *Si vos no'm diheu res, oh mestre! qui podrà compendrem?*—Per ventura aixó no defineix d'un tret á Goethe i á Beethoven?

Aquestes incomprendions, s'expliquen de la següent manera: no son incapacitat, ni tant sols ceguera parcial; son *enlluernament*.—Aixís mateix, tot gran amor es exclusiu i l'admiració d'un aimant envers la seva estimada, el fa insensible á tota bellesa diferent.—L'*amor* que Voltaire tenia per l'esprit, el feie insensible al lirisme.—L'adoració que Goethe tenia per la Grecia, pera la pura i somrient tendresa de Mozart, feien que temés el desencadenament apassionat de Beethoven i que digués á Mendelssohn al tocar el començament de la sinfonia en do menor: *No sento mes qu'una gran sorpresa*.—Ho trobaba, sobre tot, molt ruidós.

Potser podrie dirse que tot gran *productor*, tot *creador*, projecta sobre'l *punt en el que vol operar*, una abundancia tant gran de llum espiritual, un feix tant poderós de rajos, que'l demés de la vora, queda fosc. No es el contrari d'aixó l'*dilettante* precisament perquè no s'estima res am *passió*, es á dir: *exclusivament*?

Mes com me fa estimar al *dilettante* aquell que sense tenir una personalitat fatal tota feta d'ombra i d'enlluernadora llum, procura ferse una personalitat limitada i combinada, privanse de certes influencies,—i posantse l'esperit al al cuidado d'un estudiat regim com un malalt quin débil estomac no sabrie resistir mes que pocs aliments i encara molt escullits (qu'á les hores digereix divinament!)—Com me fa apreciar al *dilettante* aquell que no podent esser *productor* y parlar,—pren l'encisador partit d'estar *atent* i's fa una carrera verdadera, de saber *escollar* admirablement. (Avui falten *escolladors*, aixís com falten escoles—essent aixó un dels resultats de la necessitat d'originalitat, costi'l que costi.)

La por de semblarse á tothom, fa que's busqui quins detalls estranys, unics i sovint incomprendibles, poden ensenyarse, quins detalls semblen mes d'importancia esencial i ls que's creu en el dever d'exagerar, encara que fos al preu de tot el demés. Jo conec algú que no vol llegir á Ibsen, perquè diu que *té por d'entendre la massa*.—Un altre ha fet vot de no llegir poetes estrangers, per por de perdre el *sentit pur de la llengua*.

Els que temen les *influencies* i les eviten, fan tácita con-

(Segueix á la página 8)





L'ISTIU, fragment de la decoració  
del menjador de Casa Casas

Las promesas d' Abril van acomplintse  
sota l'ardencia paternal del sol:  
Els fruyts van endolcintse  
y tot amor fá el plé pel Juliol.

JOAN MARAGALL



## ELS DIBUIXOS D'AQUEST NÚMERO

El primer es el dibuix original del cartellet que 'n Casas feu pera 'l sanatori que 'l doctor Abreu té al carrer major de la Bonanova. La classe de malalties horroroses allí curades, feie 'l dibuix de difícil solució donada la nostra acostumada hipocresia de costums. Entre nosaltres, per més que 'ns costi admetreu, hi han masses temperaments absoluts que 's pensen qu' un mal moral ó material no existeix, no parlantne mai ó negant l' evidència. Aixís es com coses absolutament anodines prenen les proporcions d' una plaga imprescindible, i quant el mal esclata als ulls de tothom ja no hi han remeis qu' hi valguin. Per aquesta estranya manera d' esser, el cartell pera 'l sanatori del doctor Abreu, es un escull salvat per el nostre company am la seguretat del qu' está per sobre d' aitals petiteses. L' alegoria de la terrible malaltia, que debem al descobriment d' América, resulta d' un simbolisme clar i just i d' una castitat digne d' esser alabada. El cartell ha sigut tirat en fotopia per la casa Thomas, i está molt per sobre del que pugui fer la litografia. El color del fons es tronja fort, i 'l mocador, morat pur; rodeija 'l dibuix un espai vert fosc.



El fris de la plana central, es tret de la decoració que ràpidament feu en Casas pera 'l menjador de casa seva. Es el tros que sencillament representa l' estiu de la nostra terra, l' estiu dels fruiterars en sahó, del camps segats, de la fecunditat, del Sol lluitant am la sombra de la nuvolada macisa.

En l' altra plana, hi figura un dibuix que formá part de l' última Exposició de PEL & PLOMA. Sembla qu' es el model una de las habituals concurrents al antic ball del *Moli de la Galette*, i sens dubte, seguint la tradició popular á París, la gentil molinera ja ha llensat la seva cofia *par dessus les moulins*.



L' últim dibuix, es d' actualitat; es una venedora de tickets com tantes se 'n vehuen á París, i á jutjar per el fons, está plantada aquesta, al bell mitx de la plassa de la Concordia, ja que la *cosa estranya* de ratlles corves que 's veu á la dreta, es la silueta de la porta monumental.

### Pèl & Ploma à París

Segons troços de cartes que va enviarnos el *Pèl & Ploma* de París, fins fá pocs dies s' han torrat si fá ó no fá com nosaltres mateixos; en un fragment d' angunioses queixes, s' esclamen els nostres amics d' haber encertat la més gran temperatura de cent cinquanta anys, am tot i no tenir de viurer gaire més de la mitat.—Ara sembla que de la calor tropical han passat á un fret un xic exagerat, qu' atribueixen á l' influencia del poble suís qu' ensenyen á l' Exposició. Sigui com vulgui, en aquest número ho retirém tot, pera donar lloc á l' inserció de la conferencia donada per l' André Gide, á la *Libre Esthétique* de Brusseles, salons d' art qu' están al corrent de tot el que s' escriu, se pinte i 's compose com poca idea podem fernosen en aquest gran centre de cultura ahont vivim.





MOLINERA DE LA GALETTE

DIBUJ ORIGINAL DE R. CASAS



fessió de pobresa d'ànima. No deu haverhi gran cosa de nou á descobrir en ells, quan no volen ajudar á res que guii pera descobrirlos. Si tant poc se 'ls ne dona de trobar la seva parentela, me penso que deu esser perquè 's presenten mal emparentats.



Un gran home, no té mes qu'una preocupació: *esser lo mes humà possible*, encara millor, tornar-se *com tothom*. Esser tothom, Shakespeare, tothom Goethe, Molière, Balzac, Tolstoi... I cosa admirable! aixís es com va esdevenint mes i mes personal. Mentres tant, el que fuig de l'humanitat, no 's torna res mes qu'un ser particular, estrany, defectuós... Dec citar la paraula del Evangeli? Sí! perquè no penso pas tragiver-sarla: *El que vulgui salvar la seva vida* (la seva vida personal) *la perdrà; mes el que vulgui perdre-la, la salvarà* (ó pera traduir mes exactament el text grec: *la farà viurer verda-derament*).

Vet aquí perquè veiém que 'ls esprits grans mai tenen por de les influències i al contrari, sembla que les busquin, amb una mena d'aviditat que ve á esser el desitx d'existir.

Quines riqueses no debia sentir-se en ell mateix un Goethe, pera no haber-se refusat—ó segons el mot de Nietzsche *no ha-ber dit no*—á res!—Si fins sembla que la biografia de Goethe, sigui l'història de les seves *influències*—(nacionals am Goët; mitx-evals am Faust; gregues am les Ifigenies; italianes amb el Tasso, etc... enfi, cap á les darreries de la seva vida, encara sentí l'influència oriental, per sobre 'l'*divan* d'Hafiz qu'aca-baba de traduir Hammer—influència tan poderosa, que l'hi feu apendrer el persa á mes de 70 anys escrivint també un *divan* (1).

El mateix frenesi qu'empenyíe Goethe cap á Italia, impe-lie al Dante cap á França. No trobant ja mes *influències* en la seva terra, va anar fins á París á sometres á la de la nostra Sorbona (2).



Seria útil convencers de que la por de que parlo es un te-mor genuinament modern; es l'últim efecte del desordre de les lletres i de les arts; abans, aquesta por era desconeguda. En totes les grans èpoques, se contentaven essent personals, sense buscarho, de modo qu'un admirable fons comú á tots semblaba reunir als artistes de les èpoques citades i per la reunió de les lliures figures involuntariament diverses, creaban una mena de societat casi tant admirable per ella mateixa, com ho era per cada figura aislada.—Un Racine se preocupaba de no semblarse á ningú? La seva Fedra se veu disminuïda perque segons se diu va neixer d'una influència jansenista? El segle XVII francès es menos gran perquè 'l va dominar la figura de Descartes? Shakespeare va tornar-se roig per haber posat en escena héroes de Plutarc, per haber refet obres dels seus predecesors i dels seus contemporanis?

Un cop vaig tenir la flaqueza d'aconsellar á un jove literat, un tema que 'm semblava tant fet pera ell que fins m'estranyaba que no hagués pensat en tractarlo; xuit dies des-pués, vaig tornar á veure'l tot capficat. Què tenie? Vaig in-quietarme i va dir-me amargament: *No rui ferhos cap carrec perque 'm penso que 'l motiu que vos va fer aconsellar-me, era bó; mes per amor de Deu, feume 'l favor de no donarme mes consells! Figureuse qu'ara, sense volguer, me'n vaig á trac-tar el tema del que 'm parlareu l'altre dia. I que voleu que'n faci, pobre de mi! Vos sou el que me l'indicareu i mai més podrie creurer que l'he trobat jo tot sol!*—Vos juro que no invento res!—Me vaig quedar un quant temps sense enten-

(1) Col·lecció de poesies orientals, originals ó imitades, publicat á Wei-mar en 1819.—El *divan* d'Hafiz, es del segle XIV i conté mes de 600 odes. *Divan* en persa, vol dir consell.

(Nota del T.)

(2) No olvidin els que no pensin com ell, que 'l conferenciant es francès.

(Nota del T.)

drel, mes per fi vaig pensar que 'l desgraciat tenia por de no ser *personal*!

Dihuen que Pouchkine va dir un dia á Gogol: «Amic meu, l'altre dia se'm va ocorrer una idea que jo crec admirable, pero 'm sembla que jo no podrie ferne res. Deuriau pendrer-la vos i tal com jo vos conec me sembla que'n fariu alguna cosa.»—I tal cosa! Gogol va fer *res mes* que les *Animes mor-tes*, obra á la que degué la seva gloria, del petit tema, del germe que Pouchkine va posar un dia en el seu esprit.

Es precis anar mes lluny i dir: les gran èpoques de crea-ció artística, les èpoques fecondes, han sigut les èpoques mes profundament *influides*.—Aixís fou en l'epoca d'August, per les lletres gregues; la renaixensa inglesa, italiana i francesa, per l'invasió de l'antigüetat, etc.

La contemplació d'aquelles grans èpoques en les quals, á consecuencia d'afortunades conjonctures, va creixer, va dei-xondarse i esclatar tot el que sembrat de temps i temps, ger-minava i esperave,—pot omplirnos avui d'anyorament i de tristeses. En aquesta época nostra que jo admiro i estimo, me sembla que pot fernos un gran bé buscar d'ahon ve el desordre regnant que pot exaltarnos un instant, fentnos creurer qu'es plétora de vida, el febrós neguit qu'ens dona;—es útil i neces-sari compendre que 'l que fá en la seva planturosa diversitat, l'unitat indiscutible d'una gran época, es que tots els esprits que la componen behuen á les mateixes aigües...

Avui, no sabem en quina font desalterarnos i creiem massa en fonts salutíferes; l'un beu aquí mentres un altre beu enllá d'enllá.

També es rahó el no brollar cap gran font única; al con-trari: las aigües sortides de per tot arreu, traspuent tant sols, pobres d'empenta, arrossegantse per terra i estancantse; pot ben dirse que l'aspecte de la terra literaria, es avui la d'aigües empantanegades.

No s'ovire cap poderosa corrent, cap sanitós canal, cap influència general qu'uneixi i agrupi 'ls esprits sometentlos á alguna gran creencia general ó á una poderosa idea domi-natriu,—en una paraula, ja no hi ha *escola*, per por de sem-blancas, per horror de la sumissió, per incertesa, per escep-ticisme, per complexitat, per una munió de petites creencies particulars i per el mes efimer triomf dels mes estranys i mesquins *particulars*.

Doncs si els grans esprits busquent avidament les in-fluències, es que segurs de les llurs riqueses propies, plens d'un sentiment intuitiu, *ingenuament* plens de l'abundancia del seu esser, viuen en la joiosa espera dels llurs nous dexion-diments.—Els que, per el contrari, no sentent ni tenen en ells grans elements, semblent conservar la por de veurer la realisació d'aquelles trágiques escriptures: *A n'el que tingui, l'hi será donat; mes á n'el que no tingui, se l'hi pendrà fins lo que poseheix*.—Aquí, la vida no té pietat pera 'ls febles.—Es una rahó pera fugir de les *influències*?—No!—Mes els débils, els pobres d'esprit, i perdrán la poca originalitat á la que po-dien pretendrer... i exclamem: *MILLOR!*—Aixís solament pot existir l'*ESCOLA*.



Una Escola, se compona sempre d'uns quants grans es-prits directors—i de tot un estol de subordinats, que venen á constituir la terra neutre sobre la qual poden enlairarse aquells pocs esprits grans. De primer entuvi, hi reconeixém una subordinació, una mena de sumissió tácita, inconscient, envers algunes idees grosses que 'ls grans esprits proposent i que 'ls esprits mes petits prenen per *vritats*.—Si aquets *se-gueixen* á n'els grans esprits, no hi fa res; guiats per ells, anirán mes lluny d'alli ahont haurien sapigut anar tot sols.—No podem saber el qu'haurie sigut Jordaens sense Ru-bens (3).—Gracias á n'aquet, Jordaens s'elevá á voltes tant alt, que sembla que'l meu exemple sigui un erro i que Jor-daens s'haigi de posar entre 'ls grans esprits directors.—I qué passarie si parlave de Van Dyck que va crear i dominar l'escola inglesa?

Altra qüestió: passa sovint qu'una gran idea no'n té prou d'un gran home pera formularla i *exagerarla* sencera; no n'hi

(3) Tinguís present que la conferencia 's feu á Bèlgica.

(Nota del T.)



ha prou amb un gran home; es precis que si dediquin molts, que la tornin a dir, que la refractint com el prisma fa am la llum, i que 'n facin veurer el valor de la bellesa nova.—La grandesa que 'ns semblava incomensurable de Shakespeare, ens ha impedit molt temps el veurer l'admirable cohort de dramatures que 'l rodejaven.—L'idea qu' exalta l'escola holandesa, se satisfie am l'existencia d'un Terburg, d'un Metsu, d'un Pieter de Hooch, d'un Vandermeer? No! cada hu era necessari i tants i tants altres!

Diguem també, que si tot un seguit de grans esprits se sacrificuen pera exaltar una gran idea, se'n necessiten d'altres que també's sacrificuin, pera exagerarla, comprometre-la i destrurla.—No parlo dels que s'entossudeixen contra;—no—aquets, fan al contrari favor a l'idea que volen combatre i la fortifiquen am la seva enemistat.—Me refereixo als que creuent servir-la; a n'aquella desgraciada llegió en la que per fi s'estronca una gran idea.—I com l'humanitat fa i deu fer un consum considerable d'idees, es precis esser agrahts envers aquells qu'acaben amb tot lo generós qu'encara tenie una idea i que privant-la de tota rahó de nutrició, apreten als que 'ls segueixen pera buscar una idea nova, que quant l'hi toqui 'l torn sembli una Vritat tant gran com ho semblava l'enderrocada.

En literatura, creieu que no serán pas els *verslliuristes*, valdament siguin els mes grans, els Vielé-Griffin, els Verhaeren que assoliran al Parnás.—Be prou qu'aquet se supprimeix ell mateix, engolint en el seu enfonçament, als seus últims representats deplorables.



Diguem encara lo següent: els que temen les *influencies* i se'n sustreuen, son castigats d'aquet modo admirable: desde que s'anuncia l'aparició d'un *afaneta*, busquen entre ells i l'trobareu.—No s'aguanten d'aplomb devant les obres d'art del pròxim. La por que 'ls posseeix, els detura a la part mes superficial de l'obra; no la tastan mes que a flor de llabi.—El qu'ells hi busquen es el *secret* purament exterior (ells sols ho creuen) de la materia, de l'*ofici*—de 'l que precisament no existeix mes qu'en intima i profunda relació am la personalitat de l'artista i que per xo es lo menys *afanable* ó mes correctament, lo menys inalienable dels seus bens.

Tenen pera la rahó d'esser de l'obra d'art una *incomprensió* total. No sembla sino que es creuen que's *pot robar la pell de les estàtues i que després, inflanlla, ne pot sortir calcom!*

L'artista verdader, avid d'*influencies* profundes, s'acotarà devant de l'obra d'art, mirant d'olvidar i de penetrar ben enrrera.—Considera l'obra d'art executada, com una fita, com una frontera; pera anar mes enllà ó cap a un altre camí, s'ha de canviar de vestit.—El ver artista, buscarà darrere l'obra d'art, a l'*home* i d'ell será de qui apendrà.

La franca *imitació* no té res que veurer am l'*afanada* que sempre's queda una baixa feina amagada de males arts.—Per quina aberració no'ns atrevim avui a *imitar*?—Els grans artistes, mai han tingut por de ferho.—Miquel Angel imitava al principi tan resoltament als antics, qu'algunes de les seves estàtues (entre altres un Eros dormint) que's divertie a ferles passar per estàtues trobades en les excavacions.—Se diu qu'una estàtua fou enterrada per ell mateix i trobada després com si fos un marbre grec.—Montaigne en les seves freqüentacions amb els antics, se compara a les abelles que *saqueijoteixent d'aquí i d'enllà les flors, de les que'n fan la mel que's tota seva—ja no es, diu ell, ni farigola ni sajolida*.—No! es mel de'n Montaigne i de la millor.



Senyoras i Senyors!—Me proposava fer, després de l'apologia de l'*influencia*, la dels *influidors*. Mes ara aquesta no'm sembla pas indispensable. L'apologia del *influidor*, no resulta esser la del *gran home*? Doncs aixís, tot gran home, resulta esser un influidor.—Si es artista, els seus escrits, els seus quadros, no son mes qu'una part de la seva obra; la seva

*influencia* l'explica y la continúa. Descartes no es tant sols l'autor del *Discurs del Método*, de la *Dióptrica* i de les *Meditacions*; també es l'autor del *Cartesianisme*.—De vegades l'influencia de l'home, es mes gran que la seva obra i altres vegades, s'en deslliure i no sembla seguirla mes que de molt lluny;—aixís ha passat a través dels sigles d'inacció, am la *Poética* d'Aristotel *influint* al xvii sigle francès. També pot succeir que l'influencia sigui l'obra *única* com es el cas d'aquelles dugues úniques figures qu'am prou feines goso citar: *Socrat* i l'*Christ*.

Sovint se parla de la responsabilitat del grans homens.—No s'han atribuit al Christ tot els martiris del Cristianisme, tant com se treu en cara a determinats escriptors el rebombori tragic de les seves idees.—Després de Werther i per mor de Werther, se diu que va haberhi una epidemia de suicidis. El mateix passà a Russia, després d'un poema de Lermontof.—Parlant de les *Maximes* de La Rochefoucauld, deie Madame de Sevigné: *Després de llegir aquest llibre, no queda mes remei que matarse ó ferse Cristià*.—Els qu'ha matat la literatura, me penso que portaban la mort en ells mateixos; els que s'han fet cristians, ja estaban admirablement preparats pera esdevenirho. L'*influencia*, no crea res: *desperta*.

Per altra part, me guardaré ben bé de pretendre disminuir la responsabilitat dels grans homens; pera la llur mes gran gloria, es precis creuer-la la mes fexuga i mes espantable posible.—No sé pas que la responsabilitat, haigi fet recular a cap d'ells. Al contrari; miran d'assumirla cada cop mes gran i fan al seu voltant, que's veigi ó no, un consum de vida formidable.

Mes no sempre 'ls guia un neguit dominador:—Per l'artista, l'obtenir la submissió del pròxim, obeeix a causes molt diferents. Amb una paraula 'm sembla que podrie resumirse: *no's dona l'abast a si mateix*. La consciencia que té de l'importancia de l'idea que porta, l'atormenta. N'es *responsable* i ho sent; aquesta responsabilitat, l'hi sembla la mes important, mentres l'altra no vé mes qu'en segon lloc.—Qué pot fer tot sol?—Amb els cinc sentits, no'n té pas prou pera palpar el mon, ni son res les 24 horas del dia, pera viurer, pensar i explicarse. Necesita adjunts, substituents i secretaris.—Ja ho diu Nietzsche: *Un gran home, no solament disposa del seu esprit sino del de tots els seus amics*.—Cada amic l'hi deixarà els seus sentits; encara mes; viurà pera ell.—Ell, se converteix en centre mirant-ho i aprofitant-ho tot. Ell, *influeix*, els altres viuent i fan mourer les seves idees, arriscant el perill d'ensaijarles en lloc d'ell.

Molts cops es difícil fer la apologia dels grans homens. No vui dir amb *aixó*, que jo ho aprobo; dic solament, que sense *aixó* el gran home no es possible.—Potser n'hi han que s'estimarien mes que no hi haguessin grans homens; en aquet cas, no son pas dels meus; aixó es qüestió de gustos.—Si volguessin obrar sense influir, per el prompte, estarian mal informats, no habent vist l'acció de llurs idees; després, no foren interessants, perquè l'unica cosa que'ns interessa, es el que 'ns *influeix*.—Vet aquí perquè he volgut començar fent l'apologia dels influits. Així, puc atrevirme a dir, que son indispensables als grans homens.

Senyoras i senyors:

Ja vos he dit poc mes, poc menys, el que tenie intenció de dirvos. Potser moltes de les idees exposades aquí, vos semblarán falses ó paradoxals.—Am tot, estaré plenament satisfet si per protestar contra'l qu'he dit, he pogut fer neixer—qué dic! despertar—algunes idees que poguen jutjar justes i belles.—Si aixó passa, será'l que'n podriem dir: *influencia per reacció*.

ANDRÉ GIDE

(Traduit de L'ERMITAGE de Paris.)







REVENEDORA DE TICKETS

50 PESSETES

DIBUJ ORIGINAL DE R. CASAS





# Gran Centre de MASSATJE

Tallers, 6 & 8, 1<sup>er</sup>, 1.<sup>a</sup> - BARCELONA

**Als malalts:** amb el MASSATJE, se curen tota classe de malalties cròniques, nervioses, histerisme, dolors aguts i crònics, fractures i desviacions de totes classes, esquinçaments de carns i desviacions d'ossos, enfermetats del pit i vies respiratòries, amb especialitat per a l'asma, tísics i 'ls vulgarment anomenats *espatllats de pit*, obrant veritables miracles en el fetge, melsa, estómac i tumors de totes classes. Amb el massatge se curen depressa i radicalment totes aquestes malalties, per cròniques que siguin, sense necessitat de fer operació de cap mena.

VISITA Á DOMICILI ☛ Hores de consulta: Matí, 9 á 1; Tarde: 4 á 7

## GRAN FABRICA DE CORRETJES

de CUIRO per a MOTORS i GRANS TRANSMISSIONS ☛ TACOS i TIRATACOS

**Caballé é Imburo**

Grassas i olis minerals per a lubricació de maquinaria  
Especialitat en tacos per a telers-espasa

EXPORTACIÓ Á PROVINCIAS

39, Ronda de Sant Antoni, 39 ☛ BARCELONA

Tallers de Reproduccions

de Artístiques

# JOSEP LAVALL

Zincografia

Fotogravat ☛ Autotipia ☛ Fotolitografia, etc.

Carrer d' Aribau, 24 - Gracia

\*\*\*\*\* BARCELONA \*\*\*\*\*

## Gran Sombrerería LA ALIANZA

\* INMENS I VARIAT ASSORTIT DE SOMBREROS \*  
DE TOTES CLASSES I PREUS  
SENS COMPETENCIA

4, Carrer de Santa Agna, 4 (á vint passos de la Rambla)

# M. SERRA

LLEIDA

## ANÍS INFERNAL

Fabricat amb els pitjors vins del Priorat  
No es tónico, digestiu ni reconstituient.

## Fábrica de Bastons

## Pipes i Boquilles

# LONDON SMART

ÚLTIMES NOVETATS

## PASSATJE BACARDÍ, NÚM. 1



## El Ingenioso Hidalgo Don Quijote de la Mancha

PER

MIGUEL DE CERVANTES SAAVEDRA

Proemí del EXM. SR. D. JOSÉ M.<sup>a</sup> ASENSIO  
de la Reial Acadèmia Espanyola

— Il·lustració en cromo-litografia, de —  
MORENO CARBONERO i LAUREANO BARRAU  
— Cipsaleres i inicials policromades per —  
notables artistes

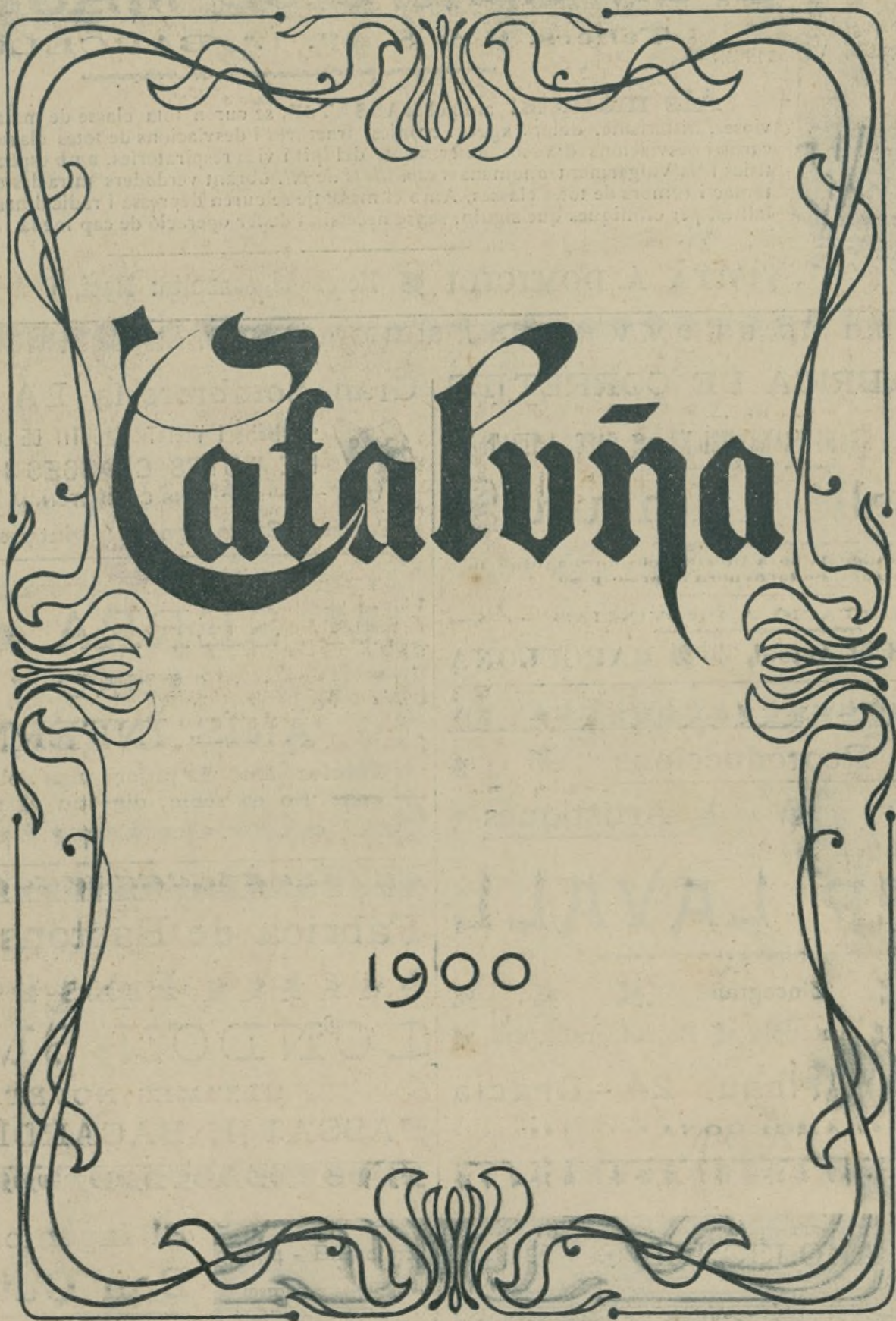
Aquesta edició qu'ha merescut grans elogis dels principals periòdics nacionals i estrangers, se ven á l'Administració de Pel & Ploma, al preu de

50 PESSETES

exemplar, junt amb un altre volúm que's regala



Acaba de publicarse l'important obra



Estudi de les seves condicions d'engrandiment i riquesa, per “ “ “ “ “

**D. PERE ESTASÉN**

MAGNÍFICA EDICIÓ il·lustrada am quatre mapes en colors, representant les províncies de Catalunya i les seves comarques històriques.— Un volúm en IV, de 880 planes, relligat am tapes especials

**15 PESSETES EN TOTA ESPANYA**

Dirigir els encàrrecs á la casa editorial de **D. FRANCISCO SEIX** Sant Agustí, núms. 5 y 7

Telefón 3541

BARCELONA (GRACIA)  
VENDAS AL CONTAT I Á TERMES

Apartat de correus, 121

Estampa i litografia Seix, Sant Agustí, 1 á 7, Barcelona (Gracia)

Ayuntamiento de Madrid